

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Arbejdsmarkedsudvalget har i brev af 5. januar 2009 stillet følgende spørgsmål nr. 91 (AMU alm. del), som hermed besvares.

29. januar 2009

J.nr. 2009-0000075

Spørgsmål nr. 91:

”Hvordan vurderer ministeren effekten i forhold til arbejdsudbuddet af SF’s udspil ”Akut behov for oprydning i det sociale system” af 15. december 2008?”

Endeligt svar:

Socialistisk Folkeparti (SF) har fremlagt et udspil om ”Akut behov for oprydning i det sociale system”, som vedrører langvarige overførselsmodtagere og førtidspensionister. Udspillet indeholder 5 forslag, som er beskrevet meget overordnet.

Det er på den baggrund ikke muligt at vurdere størrelsen af mulige beskæftigelses-effekter af forslagene, da der ikke fremgår antagelser, forslag til regler, ydelsesniveauer eller andet.

Det er min vurdering, at SF’s udspil ikke vil styrke arbejdsudbuddet og beskæftigelsen – flere af forslagene indebærer tværtimod en risiko for at trække flere mennesker ud af arbejdsmarkedet og låse dem fast i passiv forsørgelse.

Det fremgår ikke, hvad forslagene i udspillet koster, eller hvordan de kunne finansieres, men det vurderes, at forslagene vil medføre merudgifter.

I det efterfølgende kommenteres forslagene enkeltvis, herunder hvilken retning de vil trække beskæftigelsesmæssigt.

1. Oprustning af jobcentre

SF foreslår, at jobcentre oprustes med jobkonsulenter med særlig uddannelse til at hjælpe svage grupper i job, herunder eksplicit personer med psykiske lidelser og nedsat funktionsevne.

Bemærkninger:

Forslaget vil muligvis kunne styrke beskæftigelsesmulighederne for de nævnte grupper, men det er ikke klart, hvori den særlige indsats skal bestå.

Allerede i dag har den kommunale del af jobcentre mulighed for at trække på anden viden i det kommunale system, eksempelvis fra sygedagpengeadministrationen. Når jobcentre pr. 1. august kommunaliseres, øges muligheden for integrati-

on mellem jobkonsulenter og øvrigt personale med særlig viden om helbredsmæssige forhold.

Det kan i øvrigt oplyses, at der i den netop vedtagne handlingsplan for nedbringelse af sygefraværet åbnes op for, at sygedagpengemodtagere og personer på ledighedsydelse kan få beskæftigelsesrettede tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsespolitik, ligesom der bliver adgang til mentorordninger. Formålet er at indtænke et beskæftigelsesperspektiv og en indsats for personer med helbredsproblemer frem for at lade dem gå på passiv forsørgelse.

Regeringen vil til foråret desuden spille ud med en handlingsplan i forhold til handicappede.

2. Indførelse af rehabiliteringsydelse i stedet for førtidspension

SF foreslår, at der indføres en særlig rehabiliteringsydelse til sygedagpengemodtagere, som rammer varighedsgrænsen (52 uger), og som er for syge til at arbejde og blive arbejdsprøvet, men for raske til at blive visiteret til førtidspension. Der skal endvidere ikke være noget standardkrav til, hvornår modtagere af rehabiliteringsydelsen skal testes i forhold til arbejdsmarkedet.

Bemærkninger:

Det fremgår ikke, hvilket niveau den foreslåede ydelse skal være på, men der argumenteres for, at kontanthjælpen lægger et pres på økonomien. Såfremt ydelsen er på dagpengeniveau, svarer forslaget de facto til at ophæve varighedsbegrænsningen for sygedagpenge og kalde ydelsen noget andet.

Længere tid på forsørgelse er ikke i sig selv en garanti for, at personerne bliver raske igen. Samtidig svækkes kommunernes incitament til at få gjort noget ved sagerne, hvis de holdes økonomisk ansvarsløse for langvarige sygdomsforløb. Det risikerer at forlænge sygdomsforløbene. Og der er desværre den klare sammenhæng, at jo længere sygdomsforløb, jo mindre bliver chancen for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Erfaringerne fra tidligere udvidelser af forlængelsesreglerne for sygedagpenge er, at det medfører betydelige merudgifter, og at der følger adfærdsændringer med.

SF fremhæver, at der ved en ny rehabiliteringsydelse ikke må være krav for, hvornår den tilkendte skal arbejdsprøves. Dermed åbnes der op for, at rehabiliteringsydelsen kan blive en ny, mere eller mindre permanent forsørgelsesydelse for personer, som ellers kunne være bragt tilbage på arbejdsmarkedet via en aktiv indsats.

Jeg deler ikke SF's opfattelse af, at disse mennesker har behov for at blive parkeret på en (anden) overførselsindkomst. Det afgørende er, at der sker noget aktivt i deres sager.

Der er i dag en række forlængelsesmuligheder i sygedagpengeloven, som netop skal imødekomme særlige behov. Efter den almindelige varighedsbegrænsning på 52 uger kan dagpengeperioden bl.a. forlænges i op til 26 uger, hvis det er nødvendigt at gennemføre en arbejdsprøvning for at afklare arbejdsevnen. Dagpengeperioden kan også forlænges i op til 2 gange 52 uger, hvis den sygemeldte er under el-

ler venter på lægebehandling, som må antages inden for denne periode at kunne genskabe arbejdsdygtigheden.

Perioden med sygedagpenge kan endvidere forlænges, når der er overvejende sandsynlighed for en revalidering, når der er påbegyndt en sag om førtidspension, eller når den sygemeldte har en livstruende sygdom, hvor de lægelige behandlingsmuligheder anses for udtømte.

Da SF's forslag øger adgangen til blot at parkere syge mennesker på en ny overførselsindkomst uden garanti for opfølgning eller anden aktiv indsats, er det min vurdering, at forslaget risikerer at reducere arbejdsudbuddet og beskæftigelsen.

3. Tidsgrænse for midlertidige indkomstoverførsler

SF foreslår en grænse på 7 år for, hvor længe en person kan modtage midlertidige indkomstoverførsler. Har personen modtaget overførsler i over 7 år, skal vedkommende i stedet have en rehabiliteringsydelse, hvis der er udsigt til, at personen kan komme sig. Dem, som ikke kan komme sig, skal have førtidspension.

Bemærkning:

Sondringen mellem, hvem der har chance for at komme sig eller ikke komme sig vil i praksis være vanskelig at gennemføre.

SF's forslag lægger op til, at man kan kvalificere sig til rehabiliteringsydelse eller førtidspension alene ved at have modtaget midlertidige indkomsterstøttende ydelser i en årrække. SF's forslag vil dermed skabe et permanent forsørgerproblem uanset personernes restarbejdsevne, hvilket er problematisk.

Udviklingen de senere år viser, at det faktisk er lykkedes at skabe en betydelig afgang til beskæftigelse fra de svagere match-grupper og også fra den såkaldte socialgruppe, der består af ellers meget langvarige modtagere af overførselsindkomst (navnlig kontanthjælp, sygedagpenge mv.), dvs. typisk af personer med andre problemer end ledighed af f.eks. social eller helbredsmæssig karakter.

Det viser, at vi ikke skal give op og bare parkere mennesker på passiv forsørgelse efter et stykke tid.

Er man først endt på en permanent forsørgelse, er det de færreste, som orienterer sig mod arbejdsmarkedet igen.

Jeg er derfor bekymret for, at forslaget kan ende med at reducere arbejdsudbuddet og beskæftigelsen.

4. Ret til skånejob til førtidspensionister

SF foreslår, at alle førtidspensionister får ret til et skånejob, og at alle større virksomheder skal pålægges at fastsætte måltal for antal skånejobs på virksomheden.

Bemærkninger

Det er Beskæftigelsesministeriets vurdering, at forslaget vil have en minimal beskæftigelseseffekt.

SF fremhæver, at omkring 1/3 af førtidspensionisterne ønsker sig et job, hvis det kan tilpasses deres restarbejdsevne. Fra andre undersøgelser ved vi, at omkring 20 pct. af førtidspensionisterne på de ”gamle” regler og 11 pct. af førtidspensionisterne på de ”nye” regler allerede har arbejdsindkomst ved siden af førtidspensionen. Samtidig kan en førtidspensionist efter de nye regler tjene op til 64.100 kr. ved siden af førtidspensionen, før der begynder at ske modregning i pensionen – førtidspensionen er først fuldt bortreguleret, når den supplerende indkomst når op på ca. 676.000 kr. Det burde kunne omfatte de fleste mindre job.

Det er ikke sikkert, at flere administrative byrder på virksomhederne i form af udarbejdelse af måltal og overholdelse af kvoter vil skabe flere skånejobs, som måtte passe specifikt til de forskellige førtidspensionisters resterende arbejdsevne.

Antallet af skånejobs har ligget stabilt på omkring 5.000 i en lang årrække. Samtidig er der sket en markant vækst i omfanget af fleksjob, som gives til personer med nedsat erhvervsevne, før førtidspension bliver nødvendig. Målgruppen af personer med en betydelig nedsat erhvervsevne, som er i beskæftigelse, er derfor steget.

5. Lettere at gøre førtidspensionen hvilende for alle

SF foreslår, at alle førtidspensionister får ret til at gøre deres pension hvilende i perioder, hvor de har beskæftigelse, uden at deres førtidspensionstilkendelse skal revurderes.

Bemærkninger

Førtidspensionister, der har fået tilkendt førtidspension efter reglerne før 2003 (gammel ordning), kan i dag arbejde, mens de modtager pension uden risiko for, at pensionen frakendes. Det blev garanteret med Jobplanen i foråret 2008. Hovedparten af de nuværende knap 250.000 førtidspensionister er på gammel ordning.

Hvis indtægten bliver relativ høj, gøres pensionen hvilende, da pensionisten ellers ville kunne modtage førtidspensionsydelse sideløbende med en høj supplerende arbejdsindkomst. Når en høj indkomst ophører, har pensionisten igen ret til at modtage førtidspension.

Når garantien fra Jobplanen ikke omfatter alle førtidspensionister, skyldes det, at det i sig selv gør det mere attraktivt at komme på førtidspension. Selv om en person måtte få det bedre og evt. også blive rask igen, vil personen ikke miste retten til førtidspension – heller ikke selv om personen bliver fuldt arbejdsduelig. Det er ikke hensigtsmæssigt, når vi ved, at vi kommer til at mangle arbejdskraft fremover.

Selv om førtidspensionister, der får tilkendt førtidspension efter de nye regler fra 2003, ikke har helt samme sikkerhed for retten til førtidspension som personerne på den gamle ordning, har de dog også mulighed for at arbejde og/eller vælge at gøre pensionen hvilende.

Venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen